

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L U L V I I I .

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nerancate nu se
primesc. — Manuscrispe nu se
retrimit.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukes, Lehmrich
Schalk. Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dumeborg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.

Prețurile inserțiilor: o serie
garzonă pe o coloană 6 cr. și
50 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. séu 80 bani.

Societatea de tipografie
de la Institutul pedagogic
0-1, rum.
H A R A D .

„Gazeta” iese în ziua-care di.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
a administrațiunea, piața mare,
Tergulul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 257.

Brașov, Joi, 24 Noevre (6 Decembre)

1894.

La situațiunea învățământului.

Brașov, 23 Noevre v.

Miculă estrasă din raportul
mai nou al ministrului unguresc
de culte și instrucțiune publică asu-
pra învățământului popular, pe care
l'am publicat în numărul de ieri,
conține unele date și momente ca-
racteristice.

Din acest raport apare în
mod neîndoios, că noul ministru
al instrucțiunii publice, br. Eötvös
Lorand, nu vră să se deosebescă în-
tru nimic de antecesorii săi Csaky
și Trefort. Pentru judecarea stărei
de progres a învățământului pu-
blic, noul ministru se servește de
același barometru, de care s'au ser-
vit și antecesorii săi și care, se'n-
țelege, nu pôte fi altul, decât ma-
ghiarisarea.

Constatarea, că în decursul
anului 1893 s'au aflat 1279 de în-
vățători, cari n'au știut unguresc,
a fost de ajuns, pentru ca pe d-lu
ministrul Eötvös să-l indispuță și
să-l facă a privi cu ochi pesimiști
mersul învățământului.

Dér ce are de a face limba un-
gurescă cu starea de progres, ori
de regres a învățământului unei
țări séu alu unui popor? Pentru
ce-lu conturbă pe d-lu ministru acelu
neînsemnat număr de învățători,
despre cari se susține, că n'ar ști
limba maghiară?

Chiămarea învățătorului este, de
a propaga cultura în popor; pen-
tru împlinirea acestei chiămări îi
este de ajuns să cunoscă limba po-
porului, căruia îi servește, ér nici
de cum nu pôte fi avisat la cunós-
cerea specială a limbei maghiare.
Pentru ce dér ilu neliniștesc pe
d-lu ministru Eötvös cei 1279 de
învățători, cari nu știu limba ma-
ghiară?

Răspunsul este clar. Învăță-
torul, care nu știu limba maghiară,
nu pôte contribui la lățirea maghia-
risării. Aici zace pricina rului, pen-

tru care d-lu ministru privește cu
atâta desnejdă asupra acelor
învățători, cari nu știu unguresc.

Dér ministrul Eötvös n'ar tre-
bui să uite, că dintre cele 16.942 de
școle elementare populare, câte s'au
aflat anul trecut în Transilvania
și Ungaria, abia 865 sunt ale sta-
tului, 1952 sunt ale comunelor, ér
tote celelalte, în sumă de peste 14
mii, sunt confesionale. Va să dăcă
învățământul popular din stat se
afă aproape exclusiv în mâna con-
fesiunilor, cari susțin aceste școle,
nu pentru ca ele să servescă ca ate-
liere de maghiarisare, ci pentru ca
prin ele să se propage în popor
adevărata cultură morală și intelec-
tuală.

Confesiunile nemaghiare mai
virtose, cari în schimbul nesfârșitelor
jertfe, ce le aduc, nu primesc din
partea statului nici cel mai mic
sprijin, au un merit atât de mare
în ce privește susținerea învățămên-
tului, încât decât s'ar avé în vedere
măcar și cele mai mici considerații
de umanitate, nici unui guvern din
lume nu i-ar fi permis de-a le con-
turba în această activitate a lor spre
progres.

Dér în locu ca confesiunile nós-
tre să fiă sprijinite și susținute din
partea statului amăsurat meritului
lor netăgăduit, vedem, că dilnic
acestea sunt espuse la totu felul
de șicanări din partea organelor
statului și administrațiunii, cari până
acolo au ajuns cu prigonirile și ș-
icanările, încât în timpul din urmă,
precum șcim, au început să des-
titue din postu în masse pe acei în-
vățători confesionali nemaghiari, cari
din cauza necunóserei limbei un-
guresc, nu pot fi puși în serviciul
maghiarisării.

Urmarea acestor șicanări con-
tinue este, că numărul copiilor,
cari din lipsa de învățători au ré-
mas în anul școlar trecut fără
instrucțiune, trece peste o jumătate
de milion, și acest număr colo-

sală, în loc de-a se împuțina, s'a
sporit față de anul precedent cu
39.296.

Étä dér, că regimul unguresc
n'ar râvna lui de maghiarisare pre-
feră să țină populațiunea țerei în
întunec, decât să lase confesiu-
nilor nósre libertatea de-a lucra
în mod liber și independent la
cultura poporului.

În asemenea împrejurări n'are
să se mire nimeni, decât, precum ve-
dem, luptele religioase au înce-
put în acest stat să ia din di în
di unu aventu mai mare. Raportu-
rile statului față cu biserica sunt
raporturi anarchice, pe cari con-
fesiunile nu le mai pot tolera, fără
de-a nu lua poziția față cu ele.

Sanționarea și politica esternă.

O foiă ungurescă din Budapesta
aduce următoarele amănunte intere-
sante:

Din Viena se anunță, că guvernul
unguresc n'are noroc. De opt zile în-
oocé folosesc toate mijlocele, ca să presio-
neze asupra Corónei în interesul sanțio-
nării celor trei proiecte, séu cel puțin
să înduplec pe Majestatea Sa a face o de-
clarațiune, că cele trei proiecte așternute
spre sanționare nu stau în legătură cu
sórtea celor două proiecte pendente. Însé
până acuma opintirile cabinetului-Wekerle
n'au avut rezultat, fiindcă situația este-
rióră a luat o întorsătură, care nu e fa-
vorală pentru realizarea reformelor bi-
sericesc ale guvernului-Wekerle.

Suirea pe tron a Țarului Nicolae II
trebuie inaugurată negreșit în Peninsula-
balcanică cu o mișcare populară — dice
diplomația rusescă. Ocaziunea pentru acesta
este dată, după-ce creștinii din Albania și
Macedonia accentuează totu mai viu redo-
bândirea acelei autonomii religioase, care
a promis creștinilor din Orientu tratatul
din Berlin, dér de care nu s'a mai auzit
nici o vorbă.

Guvernul rusesc se folosesc acum
de spiritele agitate din Macedonia și Al-
bania, ca în calitate de protector a creș-

tinilor din Orientu, Rusia să începă o
acțiune europeană, alu cărei scop e de a
sili Pórta, ca în tenóra tratatului din Ber-
lin, să respecte autonomia bisericilor
orientale, respective să nu se amestece în
afacerile lor interne. În urma acesta mi-
nistrul de esterne Kálnoky vine într'o si-
tuațiune foarte dificilă, fiindcă de-o parte
Rusia, ca inițiatórea acțiunii europene, va
apare înaintea popórelor din Orientu, ca
sentinelă a libertății, ér de altă parte Aus-
tro-Ungaria e datóre, în sensul tratatului
din Berlin, a sprijini această acțiune a ma-
rilor puteri.

În această situațiune gea e neapérat de
lipsă, ca Ungaria, pe care Kálnoky își ba-
seză politica sa orientală, să nu fiă înăun-
tru teatrul agitațiunilor religioase interne
și în sinul națiunii maghiare să dispară
conflictul dintre biserică și stat.

Din punctu de vedere alu politicii
orientale a monarhiei, în ministerul austro-
ungar de esterne se lucră viu și se
urgiteză încetarea conflictului bisericesc,
și însuși Majestatea Sa a declarat în dife-
rite rânduri, că trebuie făcutu sfârșit agita-
țiunii.

Care va fi în privința acesta modul
de procedere, nu se pôte stabili de ocam-
dată; atât însé e sigur, că prin presiunea
exercitată de Wekerle asupra Corónei, și
prin aceea, că elu totdeuna împinge în-
ainte persoana regelui, ca să-și acopere com-
promiterea, s'a deșteptat resens general
chiar în cercurile curții din Viena și în
ministeriul de esterne. — Toți admiră
aici nemărginita conciliațiune și paciință
a Majestății Sale.

„Magyar Allam” despre noulu Metropolitu.

Foiă clericală „Magyar Allam”
se ocupă într-unu primu articolu de
nimirea noulu Metropolitu Dr. Vic-
toru Mihalyi, dicendú între altele:

Cu bucuria omagială salutăm pe
noulu arhiepiscop strălucit în lumina cu-
ratei științe, curatei credințe și a curatu-
lui patriotismu, care cu puternice talente,
probate în toate direcțiunile, păsesc pe tro-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Cătuși frânte.

Episóde istorice, de Ernest Montanus.

(Urmare.)

În certa iscată la începutul secolu-
lui 17 între Țărilor de jos cu partidele
Arminianilor și a Gomaristilor, Grotius
păși pe partea amicului séu Iohann van
Oldenbarneveldt, sprijinind cauza acelora
prin scrieri volante. Astfel elu era anga-
geat lor, ér când pe Oldenbarneveldt
ilu decapitară la 13 Maiu 1619, Grotius
fú condamnat pe viață la închisóre în
castelul Loevenstein.

Acolo în curendú reincepú Grotius
studiile și activitatea sa de scriitor,
pentru care scopu i-se permise folosirea bi-
bliotecei sale. Astfel numai eliberarea lui
putea să devină posibilă. Elu lăsă a i-se
aduce din timp în timp câte-o ladă mare
cu cărți noué, ér opurile, de cari nu se
mai folosea, le espeda înderét. Pe acest

împrejurare își basă soția lui Hugo, care
obținuse permisiunea de-a împărtași în-
chisórea cu soțul ei, planul de mân-
tuire.

Ea făcú în capacul marelui coférú
numérose găurele ascunse, cari lăsau să
pétrundă aer în interior, și-lu îndatină
pe Grotius, ca să stea timp mai îndelun-
gat în ladă, fără ca cineva să observe în-
cercările aceste. În fine (la anul 1621)
ilu ascunse ea singură în ladă, o incuiă și
încredință ómenilor, cari așteptau pentru
espedare.

Așa ajunse Grotius norocos la Gor-
kun, de unde fugi peste Antwerpen la Pa-
ris. Staturile generale olandeze au fost
prea marivimóse, decât să lase fidelei fe-
mei neresplătită mântuirea acesta. După
câteva zile îi redase și densei libertatea.

Între numérosele aventuri ale secolu-
lui trecutú este o personalitate dintre cele
mai demne de notatú, baronul Frideric
de Trenck, a cărui viață intrégă a fost
un lungu șir de cele mai romantice în-
tâmplări, între cari diferitele încercări cu-
tezátore de fugă. Baronul Frideric, un

nepot alu cunoscutului căpitanu de pan-
duri, Franz de Trenck, era la anul 1745
cu noué-spre-șepte ani deja oficeru de or-
donanță alu lui Fridericu celu Mare, în
care postu s'a distinsu la diferite ocaziuni
în mod vrednicu de laudă, când de-odată
cădú în disgrăfiă. Se descoperise anume,
că elu stă în relațiuni foarte delicate cu
principeasa Amalia, sora regelui, și în urmă
o schimbare de scrisori nevinovăte între ea
și susu numitul nepotú, dădú regelui moti-
vul dorit de a depărta pe tinérul ofi-
ceru pentru timp mai îndelungatú, lă-
sândú să fiă dus în fortăreța Glatz. Aici
făcú Trenck în curendú o încercare de
fugă, care nu-i isbuti, ceea ce însé nu-lu
făcú să-și piérdă curagiul.

Când într'o di merse majorul de
fortăreța cu adjutantul séu în închisórea
lui Trenck pentru revisiă, ilu întrebă a-
ceasta, că pe câtu timpú este osânditú. Ma-
jorul răspunse, că pentru unu vândótoru
de patriă, care a corespondatú cu ini-
mioulu, nu e prevădú unu anumitú
timpú de pedepsă, și unu astfelu de osân-
ditú numai prin grația monarhului pôte

să devină éráși liberu. Atunci Trenck
smulse majorului sabia și sări pe ușă afară.
Pe pandurii, cari stăteau la postu, îi aruncă
pe trepti în jos, se aruncă cu arma în-
tinsă la păzitorul înarmat delu pórtă,
râni patru ómeni și scapă printre șirurile
păzitorilor, cari se retrageau. Mai departe
alergă cutezătorul pe peste parapetul fortă-
reței și sări delu înălțimea însemnată a ace-
steia jos, fără a-se vătéma. Atunci însé îi
esiră înainte sentinelele postate la o întări-
tură de-afară. Pe celú d'întăiu ilu făcú,
prin o lovitură strașnică, incapabilu. Când
voi însé să urce peste palisadă, rămase în-
țepenit cu unu picioru într'o crepătură
de stâlpi și aici fú prins și dus din nou
în închisóre.

O a treia încercare de fugă în Ia-
nuarie 1747 a fost de-unu rezultat mai
bun. Trenck scăpă norocos și primi la
anul 1749 în Viena postul de căpitanu
la unu regimentu de cuirasiri. La 1753
plecă elu la Danzig într'o afacere fami-
liară, unde Frideric alu II, căruia unu ca-
lumnitoru îi spuse, că Trenck face éráși
planuri contra lui, ilu închise din nou.

nul, la care binecuvântare și laudă îl însoțesc; binecuvântarea credincioșilor, care îi cunoscută bunătatea inimii, și lauda tuturor a celor, cari cunoscută și sciu aprecia virtuțile de prelat, bărbat și patriot.

De multă ar fi trebuit deja să se întempele numirea lui, căci decât sinodul electoral are dreptul să-și alegă prelatul, atunci nici un moment nu se mai putea trage la îndoială, că întărirea alegerei lui *Victor Mihalyi* nu o pot denega, ori și câtă s'ar împotrivi politici de stradă ai *effinului patriotism*, cărora destinul li-a dat tristul rol, ca cu esagerările lor să înstreineze naționalitățile nemaghiare de națiunea politică ungară, în loc să primindu-i cu iubire, să-i câștige pentru cauza patriei....

Cu bucuria din inimă salutăm pe acest prelat, implorându-l de la Dumnezeu abundența binecuvântărilor sale asupra lucrării lui apostolice, ca el, care în zilele sfinte de „Advent“ (așa se numește în biserică latină catolică postul Crăciunului. Red.) vine în fruntea Metropoliei române, să aducă pace, iubire, binecuvântare credincioșilor și patriei, mărirea bisericii și lui Dumnezeu....

Mai multă de un an și jumătate a trecut, până ce Majestatea Sa a hotărât, prin guvernul său, asupra acestei alegeri, și a hotărât în favorul lui *Victor Mihalyi*.

Probabil, că întârzierea acesta se poate reduce la svonorile, prin care se excepționa ținuta politică a lui *Victor Mihalyi*, aducându-l în paralelă cu episcopul dela *Djakovar*.

Decă obiectul paralelismului l'ar constitui recunoscuta iubire ferbinte față de biserică și sciință a lui *Strossmayer*, atunci cei doi bărbați eclesiastici nici n'ar sta tare departe de oaltă: acela a ridicat însuși academia solavică de sud, acesta dela 1894 este membru onorariu al *Academiei române*, de care onore și fostul cardinal-archiepiscop de Calocca, *Ludovic Haynald*, s'a fost împărțat.

Dér în privința politică este mare deosebire între cei doi bărbați, și mai mare în urma deosebitei referințe de drept în care stau *Croații* și *Românii* față de statul ungar.

Victor Mihalyi e un membru zelos al legislațiunii maghiare, în lucrările episcopatului ungar dezvoltă o mare activitate și e notariul unei comisii; el e un zelos apărător al drepturilor bisericii sale, și a îmbunătățirii stărei clerului său; în congregațiunile comitatului *Caraș-Severin*, în comisiunea administrativă a aceleia, precum și în viața socială ia parte activă și e tocmai așa acasă în administrațiunea politică, precum e și în cea eclesiastică; e darnic, amăsurat puterilor sale și prevenitor în maniere față de toți; de aici provine, că *Alteța Sa* prințul regal *Iosif*, de câte ori mergea la manevre la *Lugoș*, se încartira la densusul.

Drept, că *Victor Mihalyi* nu e aderent al forței unități de limbă, care se accentuează în timpul mai nou, dér acesta e dór în contrast cu trecutul de atâția secol al statului ungar, și mai ales cu *principiile fundamentale ale bisericii române*, pe cari un păstor bun nici odată, sub orice împregiurări, nu le poate jertfi.

El e un eminent bărbat de încredere al clerului român și al poporului român; asemenea încredere poate nutri față de el și ungarimea. E în interesul ambelor partide, ca să se pună capăt nenorocitelor lupte; și decât în direcțiunea acesta s'ar da ocaziune intervenirii lui, căile împăcării reciproce și ale liniștii s'ar pute pregăti forte cu succes.

SCIRILE ȚILEI.

— 23 Novemre.

Flourens în Budapesta. Fostul ministru francez *Flourens*, reintorcându-se dela *Petersburg*, a mers și la *Budapesta*. „*Egyetértés*“ spune că la 3 Decemvre *Flourens* s'a dus în parlamentul unguresc, căluzit de deputatul *Helpy Ignác*. *Flourens*, dice numita fôia, a convorbit multă despre raporturile politice și sociale ale Ungariei. „*El se interesează în deosebi de cestiunea română*, și ne bucurăm, că eminentul bărbat francez a putut primi asupra acestei cestiuni lămuriri, cari l'au convins desăvârșit despre netemeinicia calumniilor și bănelurilor valahe răspândite contra noastră, mai ales în *Francia*. Sperăm, că după experiențele, ce și le-a câștigat și și-le va câștiga, va avé o părere mai favorabilă despre națiunea maghiară calumniată de agitatorii valahi, și acestei păreri va da expresiune și acasă în patrie“ — dice numita fôia. *Helpy* a prezentat pe *Flourens* și ministrului *Wekerle*, cu care a convorbit lung în cabinetul ministerial. A mai făcut apoi cunoscută cu *Coloman Tisz* și cu *Albin Csáky*, cu cari a convorbit în mod forte viu. Maghiarii se mbată cu speranțe. Un *Flourens* cunosce cu multă mai bine raporturile din Ungaria, decât se credă unor minciuni, și cel mult decât va fi compătimit pe comediații-politici maghiari, cari cêrcă cu tot prilegiul a înegri și defaima aspirațiunile legitime ale *Românilor*.

— o —

Congresul macedonean. O telegramă din *Sofia* cu data de 3 Decemvre aduce scoirea, că *Macedonenii* au ținut un mare meeting, la care au participat mai multe mii de *Macedoneni* și *Bulgari*. Cu toate că n'au cădea în proporțiuni mari, la meeting, care s'a ținut sub cerul liber, au luat cuvântul mai mulți oratori, după care s'a luat hotărîrea, ca sub conducerea fostului ministru *Tomjaner*, o deputație să rîge pe reprezentanții puterilor străine, ca să influențeze la respectivele puteri a-se restabili *autonomia* provinciei.

Emigrările la America. După nisce arătări oficiale din *New-York*, în anul acesta au emigrat din *Ungaria* la *America* nu mai puțin ca 20,000 locuitori. La acesta „*Magyarország*“ face observarea, că „muncitori germani, italieni și alții, veniți din streinătate, găsesc patria în *Ungaria*, pe când cetățenii ungari își părăsesc patria lor și pleacă în *America*, unde îi ademnesce speranța la un câștig mai mare, cu toate că emigranții de cele mai multe ori se înșelă amar.“ — Așa este, ce-i drept, dér ce să-i faci, decât „părinții patriei maghiare“ nu cunoscută altă chiamare față cu poporul, decât aceea a maghiarisărei.

— o —

Scoterea din circulațiune a banilor celor vechi. Ministrul unguresc de finanțe face cunoscut, că cu sfârșitul anului acestuia (31 Decemvre st. n.), banii de aramă de câte 4 cr. și bănuțele de argint de câte 20 cr. vor fi scose din circulațiunea privată. În decursul anului viitor vor mai pute fi primiți acești bani numai la casele publice ale statului. Locuitorilor dela sate mai ales le atragem atențiunea asupra acestei împrejurări, pentru ca cei ce au bani de aceștia, să grăbescă a-i schimba până la finea lunii acesteia (după stilul nou), ca să nu rămână în urmă de pagubă.

— o —

Nuntași atacați de lupi. Se scrie, că o trupă de 15—20 locuitori români din comuna *Highiș* (*Hidas*), reintorcându-se în noaptea de *Dumineca* trecută dela nunta lui *Chiru Procopie*, a căruia casă se află la câmp, se rătăciseră printr'o pădure și pe unii din ei îi atacă o ceta de lupi. Dintre nuntași, în reversatul zilei următoare sosiseră acasă 13 inși, cari mai toți erau răniți și plini de sânge; cinci dintre ei, în urma scurgerii de sânge, au murit în aceeași zi, ceilalți se află sub cură medicală, ér tînărul *Grigore Veseleanu* și economul *Todoru Suciu* au dispărut prin pădure și încă nu s'a dat de urma lor.

La războiul japonezo-chinez. Diarul „*Times*“ aduce scoirea din *Hiroshima*, că cu ocazia ocupării *Portului-Arthur japonezii* au ucis aproape întregă populațiunea. O mulțime de prizonieri de război au fost sugrumați, împușcați și sfâșiați în bucăți. *Japonezii* susțin, că locuitorii civili din *Port-Arthur* au luat parte la luptă, împușcându din ferestrii asupra *Japonezilor*; din cauza acesta s'a întemplat măcelărirea înfricoșată.

Din Italia.

După diarul italian „*Opinione*“, *Mesagiul de tron* cu care s'a deschis la 3 Decemvre parlamentul italian, accentuează regretele, ce a simțit *Italia* din incidentul morții împăratului *Alexandru III* al *Rusiei*. Ocupându-se apoi de situația politică generală, *Mesagiul* constată garanția păcii europene, care este o necesitate co-

mună și pe care o dorește întregă lumea. *Mesagiul* se estinde apoi la economiile, ce se fac în visteria statului și accentuează necesitatea acelor dispozițiuni financiare, cari nu îngreunază pe agricultori și cari nu vor împiedeca mișcarea producțiunii, ce este în creștere. În urmă *Mesagiul* indică și alte reforme, dând deosebită importanță cestiunilor socialiste.

Stradele prin cari a trecut regele *Umberto* spre *Monte-Cittorio* la parlament, erau înșesate de public. Miliția a tras cordon. Se vorbește, că regele ar fi promis, că va renunța la mai multe milioane din lista sa civilă în favorul îmbunătățirii stărilor publice.

Diarele italiene vorbesc, că în armata italiană se vor face mari transformări în urma economiilor, ce se proiectează în bugetul armatei. Aceste economii se evaluează la suma de 7 milioane lire. Spre scopul acesta numărul oficerilor se va reduce cu 900, ér alți funcționarilor din diferitele ministere cu 400. Adecă 1300 persoane vor fi înlăturate din activitate.

Marele romancier francez *Emile Zola*, aflându-se în *Roma*, a fost primit în audiență de regele *Umberto*. Acestă vizită interesantă e descrisă în modul următor de foile străine:

Regele a întins mâna suridându lui *Zola*. „D-ta, mai că te ții de noi — dice regele cu blândețe — Italianii te-au primit pretutindeni cu bucurie și simpatie“.

— Adevărat, Sire! — răspunde *Zola* — Până la etatea de 24 ani m'am putut ținea de Italian.

— Dér atunci trebuia să rămâi credincios patriei d-tale.

— Nu mi-a fost iertat, Sire! Familia mea trăia în *Francia* și acolo mi-au murit părinții. *Italia* însă totdeauna a exercitat asupra-mi o influență fermecătoare.

Marele naturalist și-a spus apoi impresiunile și a vorbit cu multă însuflețire despre puternica dezvoltare a *Italiei* dicându, că *Italia* în decurs de 30 de ani a progresat cât *Francia* într'un secol. Regele îi răspunde cu suris melancolic:

— E rău însă, că *Francesii* nu vreau să recunoscă acesta.

De aici înainte convorbirea a fost de colorit politic. Regele a vorbit în mod forte călduros despre *Francia*.

— De ce nu vreau *Francesii* să recunoscă adevărul? Noi dorim pacea, liniștea și lucrarea. Ar fi de dorit, ca *Francesii*, dér mai ales *pressa*, să fiă dreptă. *Casimir Perier* este om drept — aduse regele după o pauză. — Eu îl stimez foarte mult. Apoi continuă: Nici odată *Europa* n'a avut o stare mai liniștită, mai pacnică, decât acum. *Francia* are toate proprietățile, cari o fac capabilă, ca să trăească în pace cu întregă lumea. E avută, norocosă, puternică și se bucură de toate trofeele progresului. Ce lipsă e déră de război? În sfârșit regele a luat în apărare pe *Crispi* contra acusei de *gallotobia*. *Pressa* italiană în privința acesta este în vecinică rătăcire. *Crispi* e amic și admiratorul *Francei*.

Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Brașov.

(Fine).

Cu plată se află în internatul Reuniunii următoarele eleve: *M. Aldica* gr. cat. din *Tohanul* vechiu, comitatul *Făgăraș*; *L. Beș* gr. or. din *Borgo-Prund*, comit. *Bistrița-Năsăud*; *G. Bocorovic* gr. or. din *Pecica*, comit. *Arad*; *L. Bogoievici* gr. or. din *Teregova*, comit. *Caraș-Severin*; *F. Irimie* gr. or. din *Mestecănuș*, comit. *Hunedorei*; *H. Morariu* gr. cat. din *Vad*, comit. *Făgăraș*; *I. Macaveiu* gr. cat. din *Ohaba*, comit. *Făgăraș*; *E. Mosora* gr. or. din *Sighișora*, comit. *Târnaveni*; *E. Manolescu* gr. or. din *Petroșița*, *România*; *M. Nistor* gr. or. din *Satulung*, comit. *Brașov*; *O. Nistor* gr. or. din *Satulung*, comit. *Brașov*; *A. Nemeș* gr. cat. din *Tohanul* vechiu, comit. *Făgăraș*; *A. Popescu* gr. or. din *Birchiș*, comit. *C*

Nenorocitul a fost dus într'o fortărăț din *Magdeburg* și după o nouă încercare de fugă zădărnicită, i-se legară picioarele și corpul în cătuși grele. Cu toate acestea întreprindea necontenit nouă încercări de scăpare: odată era aproape în poziția de a se elibera din cătuși și de-a deschide cele patru uși ale chiliei sale, când fu descoperit. Sentinela dădu năvală, dér el se aruncă cu un cuțit, care și-l'a procurat înainte, ér ceilalți se retraseră.

Cu toate aceste o luptă ar fi fost fără perspectivă, astfel déră le succese oficerilor, cari veniră în grabă, a îndupleca pe *Trenck* de-a se supune de bună voie sortii sale. Abia la 24 Decemvre 1763 își câștigă libertatea prin intervenirea împărătesei *Maria Teresia*. El muri, după repețite și numeroase aventuri, la *Paris*, unde îl atrase erupțiunea revoluției. *Robespierre* lăsă să-l guilotineze la 25 Iulie 1794, ca trimis al regelui prusian.

Nu mai puțin cunoscutul aventurier al aceleia epoea a fost *Italianul Giovanni Casanova* de *Seingalt*

(1725—1798) din a căruia viață pestriță mișcătoare ne interesează aici numai fuga lui din camerele de plumb ale *Veneției*, care a executat-o totu cu atâta cutezanță, ca și violență.

Casanova a fost arestat în urma bănuielei inamicilor săi, la 27 Iulie 1765, și osândit la 5 ani în faimoasa închisore a camerilor de plumb. Inchișorile de stat din palatul *Dogilor* în *Veneția* erau cunoscute sub numirea de „camerile de plumb“, din cauză, că se aflau nemijlocit sub coperișul de plumb, unde în timpul de veră era înfiorător de cald, ér érna cu atâtu mai frig. Cinci-spre-zece luni de chinuitoare lăngedire suferise deja prizonierul, când își propuse, cu ori ce preț, să fugă.

Noaptea la zarea unei lampe, făcea cu ajutorul unui puternic pumnal, care-l câștigase prin corupțiune, o gaură în padimentul celulei sale, peste care dăna așeșă patul său. El lucră la acesta din 25 Iunie până în 23 August cu încordare îngrozitoare, și ajunse aproape ținta dorită, când îl strămutară într'o nouă închisore,

și la revisă, natural, se descoperi gaura în padiment.

Cu toate aceste sciu el să se pună în legătură cu un soț de suferințe, care locuia în odaia de-asupra celei sale. Pe acest prizonier, cu numele *Merin Balbi*, îl instrua, cum ar pute face o gaură în padimentul celulei sale, prin care *Casanova*, urcându-se în sus, să scape împreună cu acela.

Cutezatul plan se execută în fapt. Invingându neenumerate greutăți, amândoi ajunseră pe coperișul palatului *Dogilor*, de unde în noaptea tuturor sfinților voiau să se cobore în jos pe sfera improvizată din cercufuri și lițole. Acest plan sinistru se părea aproape imposibil de realizat; într'aceea însă ei ajunseră cu ajutorul unei scări legate sus, deși neînțetă sub pericolul vieții, pe pământ, de unde părăsiră neconturbați palatul *Dogilor*.

(Va urma)

Severin; A. Popă gr. cat. din Tohanul vechiu, comit. Făgăraș; V. Popoviciu gr. or. din Peceneaga, comit. Caraș-Severin; L. Sturza gr. or. din Sepreșu, comit. Arad; E. Tănăsescu gr. or. din Bradu, România; E. Vladu gr. cat. din Tohanul vechiu, comit. Făgăraș; B. Zamfir gr. or. din Brașov. Total 19.

Ca bursiere în Internat: E. Brenciu gr. or. din Bacău, comit. Brașov; L. Cătaș gr. cat. din Bicaz, comit. Ciuc; M. Lenger gr. or. din Ligea, comit. Timiș; E. Stinghe gr. or. din Brașov. Total 4.

În Orfelinat sunt următoarele fetițe de 12 ani, cari cerotează școlile primare: M. Damian gr. or. din Zlatna, comit. Turda; A. Guga gr. or. din Șoimăș, comit. Caraș-Severin; D. Niagu gr. or. din Șipinț, comit. Brașov; P. Prișcu gr. or. din Brașov; V. Tinerean gr. cat. din Năvodă; M. Dabiciu gr. or. din Lipova, comit. Arad. Total 6.

Urmăz la ordinea ăilei raportul casierului despre averea, venitele și cheltuielile Reuniunii și despre socotelile Internatului-Orfelinat.

a) Avera Reuniunii constă din hârtii de valoare 23279 fl. 33 cr., obligațiuni private 4173 fl. 87 cr.; prețul casei 10,000 fl.; chirie depuși la „Albina” 919 fl. 35 cr.; subvenții anticipată 573 fl.; o casă de țară 130 fl. Cu totul 39,076 fl. 55 cr.

b) Venitele Reuniunii în decursul anului 1893/4 au fost: dela obligațiuni private 258-99 fl., dela efecte 1193-64 fl., chiriea casei 780 00 fl., interese capitalizate 466 fl., tacsele membrilor 1200 00 fl., dela Reuniunea de Iesle 36-71 fl., dela D-lă Orleanu 2-40 fl., interese restante 55-60 fl., chirie restante 70-00 fl. Total 2561-90 fl.

c) Cheltuieli: subvențiunea Internatului 1160-00 fl., investițiuni la Inter. 200 00 fl., onorariul secretarului 100-00 fl., serviciul 30-00 fl., dare 229-00 fl., introducerea apei 77-88 fl., asigurarea casei 9-70 fl., spese extraordinare 62-68 fl., adaus la capital 605-84 fl. Totalul cheltuielilor 2561-90 fl.

La aceste socotele se observă, că cu tot sporirea capitalului cu 695-84 fl., capitalul Reuniunii se presintă în bilanțul anului prezent mai mic, ca în cel al anului trecut, și anume cu 39076-50 fl. față de 40721-40 fl. și acesta din cauză, că adunarea generală din anul trecut a luat în discuțiunea, ca efectele să se socotească în bilanț după cursul ăilei, ăr nu ca în anii precedenți după valoarea lor nominală. Această calculare a produs un scădemânt de efecte de 1644 fl. 85 cr.

D-na casieră *Elena Săbădeanu* raportează după aceea despre averea Internatului-Orfelinat:

a) în bani gata 286 fl. 63 cr.; mobiliare și dif. obiecte 917-18 fl.; donațiunea *Elena A. Popovici* 452-43 fl. — Total 1656 fl. 24 cr.

b) Venitele Internatului-Orfelinat au fost: tacsele elevilor 252-200 fl., bani încasați pentru medic 11-00 fl.; subvențiunea Reuniunii 1150-00 fl.; dela D-na *Elena A. Popovici* 500-00 fl.; dela Reuniune pentru invest. 200-00 fl.; donațiunea „Albina” 200 00 fl.; interese capitalizate 7-23 fl.; cupone 12-38 fl.; saldo-economic în 1893/4 125-85 fl. — Total 4730-52 fl.

c) Cheltuielile Internatului-Orfelinat: onorariul directoarei 300-00 fl.; onorariul suplentei 150-00 fl.; onorariul învățătorului 200-00 fl.; chiriea casei 500-00 fl.; simbră servitorei 50-00 fl.; încălzitul 187-30 fl.; medicul 30-00 fl.; diferite obiecte cumpărate 200-00 fl.; îmbrăcăminte bursierilor și orf. 152-47 fl.; menajul 2221-69 fl.; cumpărarea unui bon 462-43 fl.; saldo-economic în 1893/4 286-63 fl. — Total 4730-52 fl.

După aceea actuarul cetesce raportul comisiunii comitetului despre revisiunea socotelilor Reuniunii și a Internatului-Orfelinat pe anul 1893/4 scris de D-nii *Victor Popescu* și *Vasile Voina*, precum și raportul comisiunii alese de adunarea generală din anul trecut și scris de D-nii *G. M. Zănescu* și *D. nele Eugenia Zănescu* și *Virginia Vlaicu*, prin care raportează la adunării generale,

că socotelile Reuniunii și ale Internatului s'au aflat în cea mai perfectă regulă și se propune, ca adunarea generală să dea ab-solutoriu comitetului cu privire la gestiunea afacerilor în anul administrativ 1893/4 și să exprime mulțumită protocolară comitetului și în specie casierăi D-nei *Elena Săbădeanu*, care propunere se primesce de către adunarea generală cu vii aclamațiuni de „să trăescă”.

Implinindu-se termenul de 3 ani prevăzută în statute, comitetul vechi demisionază și adunarea alege de președinte *ad hoc* pentru conducerea actului de alegere pe D-na *Susana Laslo*, ăr pentru facerea scrutinului se alege D-nele *Catinca Pușcariu*, *Elena Săbădeanu* și *Elena Mureșianu*. Conform statutelor, votarea se face prin țidule și se dau 71 de țidul. După terminarea scrutinului D-na prezidentă *ad hoc* comunică următorul rezultat.

Se alege în comitet D-nea: *Elena Săbădeanu* cu 70 voturi, *Agnes Dușoiu* cu 61 voturi, *Susana Laslo* cu 61 voturi, *Elena A. Popoviciu* cu 55, *Vilma Popă* cu 54, *Elena Voina* cu 54, *Maria de Pruncu* cu 52, *Maria Prișcu* cu 50, *Octavia Stănescu* cu 39, *Policșena Ilasievici* cu 38, *Susana Popoviciu* cu 35, *Răvecha Chicomban* cu 34 voturi.

Aceste 12 membre alese se întrunesc, în sensul statutelor, în fața adunării generale și și alege cu aclamațiune de prezidentă pe D-na *Agnes Dușoiu*.

După acesta urmăz la ordinea ăilei budgetul Reuniunii pe anul 1894/5, care se primesce în modul următor:

a) Venite: dela obligațiuni private 250-43 fl., dela hârtii de valoare 1151-37 fl., chiriea casei 780-00 fl., tacsele membrilor 1200-00 fl. — Cu totul 2301-80 fl.

b) Cheltuieli: dajdi 233-00 fl., reparatură la casă 50-00 fl., onorariul actuarului 100-10 fl., serviciul 35-00 fl., neprevăzute 30-00 fl., subvențiune la Internat 1150-00 fl., 25% capitalizate 463-45 fl., plus din venit capitalizat 240-35 fl. — Total 2301 fl. 80 cr.

După aceea se primesce budgetul pentru Internatul-Orfelinat cu următoarele cifre:

a) Venituri: tacsele elevilor 2618-00 fl., subvențiunea pentru Inter. 550-00 fl., subvențiunea pentru Orfelinat 600-00 fl., saldo din anul trecut 286-63 fl. — Cu totul 4054-63 fl.

b) Spese: onorariul directoarei 300-00 fl., onorariul suplentei 150-00 fl., onorariul pedagogiei 300-00 fl., chiriea casei 500-00 fl., simbră servitorei 50-00 onorariul medicului 30-00 fl., pentru încălzit 200-00 fl., îmbrăcăminte și cărți pentru bursiere și orfeline 200-00 fl., pentru menaj 2274-63 fl. — Cu totul 4054-63 fl.

Urmăz în ordinea ăilei alegerea a trei membre pentru revisiunea socotelilor pe anul administrativ 1894/5 și se alege D-nea *Eugenia Zănescu*, *Lucia Bologa* și *Virginia Vlaicu*.

La punctul ordinei de ăi „propuneri eventuale”, D-na *Catinca Bărsanu* propune, și adunarea generală decide, ca comitetul să se însărcineze a face studii, cum ar fi posibil de a trimete o elevă bursieră, după absolvirea cursului din Internat, la un institut estern, unde se face studii practice în privința menajului, ca Reuniunea așa să se pregătescă o elevă de ale sale pentru conducerea Internatului Orfelinat în viitor.

Tot D-na *Catinca Bărsanu* propune, ca comitetul să se însărcineze a pregăti la finea fiă-cărui un raport detaliat despre activitatea sa, despre starea socotelilor Reuniunii și a Internatului-Orfelinat, despre proiectele de bugete, ce sunt a se prezenta adunării generale, scurt despre tot ce privește Reuniunea; acest raport să-l tipărească într'o broșură și să-l împărtășcă la membrele Reuniunii și la alte persoane de influență din patriă.

Adunarea, luând în considerare numărul împușinat al membrilor prezente, apoi din considerarea, că un astfel de concludu luat în adunarea generală din anul 1892, în anul 1893 s'a anulat din

considerațiune de economie și din motivul, că și așa comitetul îngrijesce, ca la finea fiă-cărui un raport să se publice o dare de seamă despre activitatea și socotelile Reuniunii — decide a nu intra în desbaterea acestei propuneri.

În fine designându-se de verificătoare ale protocolului Reuniunii D-nele *Catinca Pușcariu* și *Virginia Vlaicu*, adunarea generală se încheie.

Lazară Nastasi.

Mulțumită publică.

Subscrisa direcțiune școlară cuităză cu mulțumită sumă de 19 fl. 50 cr. v. a., ce i s'au predată, ca rezultat al colectei întreprinse de domnișorele române din Brașov, pentru a contribui drept cununa eternă în amintirea multă regretatei *Augusta Glodariu*, la sporirea fondului pentru ajutorarea școlărilor în casă de bolă.

Din acest nobil îndemnt la amintita ocaziune durerosă au contribuit domnișorele: *Maria Bogdan* 50 cr., *Maria Popa* 1 fl., *Agapia Nicolau* 50 cr., *Elena Orghidan* 50 cr., *Maria Zănescu* 1 fl., *Victoria Branice* 50 cr., *Maria Steriu* 1 fl., *Maria Stănescu* 1 fl., *Elena Stănescu* 1 fl., *Vetaria Sancioi* 50 cr., *Maria Sorescu* 1 fl., *Agnes Nastasi* 50 cr., surorile *Seniuță* 1 fl. 50 cr., *Maria Navre* 50 cr., *Eugenia Florian* 50 cr., *Paraschiva Voicu* 50 cr., *M. Moșoi* 50 cr., *Maria Garoi* 1 fl., *Carolina Teclu* 1 fl., *Maria Bărbuceanu* 50 cr., *Hortensia Popescu* 1 fl., surorile *Wagner* 1 fl. 50 cr., *Bălașa Panțu* 50 cr., *Elvira Diamandi* 1 fl. —

Brașov, 23 Noemvre v. 1894.

Virgilă Onițiu,
direc or la școlile medii române
gr or. din Brașov.

Sciri telegrafice.

Viena, 5 Decemvre. Ministrul *Andrassy* pleacă astăzi la *Budapesta*.

Paris, 5 Decemvre. Mesajul de deschidere a parlamentului italian n'a făcut aici impresia deosebită.

Roma, 5 Decemvre. Președintele senatului pronunță un discurs calduros în memoria reșosatului *Țar*.

Sofia, 5 Decemvre. Camera a anulat alegerea lui *Țankow* în *Bjetastatina*. *Țankow* și au votat cu majoritatea, prin ceea ce au produs mare senzați.

NECROLOGŪ. *Maria Popă* nasc. *Maiorescu*, preotă în *Fărăgău*, după scurte suferințe a reșosat la 2 Decemvre n. c. în al 75-lea an al etății și al 53 al căsătoriei. O jălesce întristatul soț *Teodor Popă*, preot deficiet în *Fărăgău*, cu patru fii și trei fiice ale sale, ginerii *Teod. Domsa*, paroch în *Pintic* și *Dum. Popă*, învăț. în *Fărăgău*, apoi mulțime de nepoți, strănepoți etc. — Dumneșu s'o odihnescă în pace!

Teatru german

Piesa „*Krieg in Frieden*” (Războin în pace) nu mai e o piesă nouă, ăr valoarea ei rămâne pururi aceeași. E o comedie de *Schönthan* și *Moser* acesta cu comic abundant, atât în situațiuni, cât și în cuvinte. Lipsa d-lui *Neher* a produs și de astă-dată, precum și în celelalte două reprezentațiuni din urmă, o schimbare mare între persoanele aflate. Rolul sublocotenentului *Reif* a fost luat de d-lă *Deutschinger* și cu totă silința acestuia, drept mărturisind, n'a putut reuși atât de bine, precum de sigur ar fi reșosit fiind predat de talentul *Neher*. În locul d-lui *Deutschinger* a jucat d-lă *Thomas* și s'a potrivit cu mult mai bine în rolul adjutantului, deum s'ar fi potrivit în al generalului, pe care l'a jucat cu mare succes d-lă *Ramcharter*. D-nii *Weissmüller* și *Hohenwart* au jucat cu mare pricepere. D-lă *Hackenschmidt* nu putea afa rol mai potrivit decât al farmacistului perplex, și mărturisim, că ăr a jucat cu mult mai bine, ca în alte roluri, în cari nu pte să-și arate totă puterea sa artistică. D-șora *Forst* ne-a dovedit, că și-a priceput și de astă-dată rolul și cuvintele de laudă, ce i le-am adus cu alte

ocazii se potrivește și de astă-dată. D-șora *Falkner*, d-lă *Lang* și *Bauer* încă au jucat cu pătrundere. În fine d-na *Beyer* și d-șora *Hütter*, cari în totdeauna și în toate lorurile mulțimesc pe deplin pe privitori, și ăr au contribuit la mai bunul succes al piesei. — sp. —

DIVERSE.

Despre pesimismul tinerimei. La împărțirea premiilor în liceele din *Paris* și *Versailles*, ministrul instrucțiunii publice *Leygues* țin în Aula nouă Sorbone un discurs, în care vorbește și despre pesimismul, ce domnesce în tinerime. „Noi trăim într'unu timp, în care nici când viața spirituală n'a fost mai intensă, nici când lupta ideilor mai apră. Cu fiă-care ăi știința anuntă adevăruri nouă, cu fiă-care ăi spiritul omenesc mărește orizontul său, și nu numai în cercurile mai distinse s'au desbătut controversile filosofice și sociale, ci chiar și în masa poporului. La totă întâmplarea însă, în legătură cu aceste stau și unele lucruri inaccesibile. Meditațiunea imbată, ca și mirasma unei flori, și nu toate capetele posedă deja taria în măsură aacomodată, ca se pte rezista acestei beții. De-aici se nasc, la anumite timpuri, acelea atacuri de slăbiciune și convulsii repentine a opiniilor publice, cari au ceva confuz în sine. Cultura și exercitarea simțului de libertate, le-ar risipi. Mentea sănătoasă și bunul simț ar învinge totdeauna la popor... Dér un rău și mai mare, care a cuprins cele mai științifice clase și regiuni, unde până acum totul era sănătos, ne atrage atențiunea. Se pte vorbi despre acest rău, de-ăce nu a pătruns așa de adânc, ca să insufle temere, și mai e încă timp pentru a-lă stirpi din rădăcină. Se observă, cum între junimea studioasă se manifestă un fel de disgust de viață, un neterminat și duros pesimism. Da, există o astfel de tinerime apatică, desamăgită; această tinerime este debilă și îmbătrănită înainte de-a fi trăit, este obosită și fără de curagiu înainte de-a fi luptat; își risipește puterile ei pentru chimere și este numai umbra tinerimei. Poeți și artiști serbeză melancolia lor incurabilă și susțin, că viața este deșertă. După deșeptarea dumneșirei ni se arată deșeptarea poporului. Caracteristicul zace în aceea, că contagiul pătrunde numai în acele cercuri, cari mai puțin au cauză de-a se plânge de societate și de existența lor. Ce rău este deră acesta, și cum se pte cunoșce? Este un fel de timpire de minte caracterizată prin pierderea idealului și prin aversiunea de totă încordarea. Bărbatul, care ajunge la acest punct, este pierdut. În societate zărește el numai spuma, care plutesce pe suprafață, nu vede însă nesecatele isvire ale bărbăției, ale simțămintelor nobile și ale bunătății, înotând în adâncime...”

„Motivul acestui nou morbu sunt număröse, ăr cel mai esențial este fără îndoială propagarea unei anumite filosofii nesigure și posomorite și a celui diletanțism și scepticism și ironic, care blasfemă spiritele, onoră totă mișcarea nobilă în ele și în fine frângă taria voinței. Noi trebuie să ne reculegem. Păziți-vă, prietini tineri! Cari amintiri din juneț le veți păstra, decât cu douăzeci de ani voi nu sunteți tineri?...” L.

Literatură.

În editura tipografiei și librăriei diecesane din *Caransebeș* a apărut: *Calendarul Românului* pe un comunită dela *Christos* 1895. Anul VII. Prețului 30 cr. Pe lângă părțile calendaristice, însoțite de multe povești economice, acest calendar conține: tabela taxelor de post și telegraf, cu toate amănunțele trebuincioase, apoi scala timbrilor etc. Urmăz *Sematismul diecesei Caransebeșului*, ăr în partea literară un lung tractat popular asupra faptelor și vieții lui *Mihaiu Vităz*; apoi un tractat nu mai puțin potrivit pentru popor, intitulat „*Deșeptă-te Român*”; alt tractat despre sărăcirea poporului. În fine poezii: *Cântecul lui Mihaiu Vităz*, de *V. Alexandri*, și *Muma lui Mihaiu de Dim. Bolintineanu*. La urmă țergurile și apoi anunțuri.

Călimdarul Plugarului pe anul comun 1895 a eștit de sub tipar și se poate trimite numai decâtă ori-cui îl cere. Acestu călimdar este de astă-dată redactat și întocmit multu mai bine și mai cu îngrijire, ca în anii trecuți. Cu deosebire *têrgurile*, cari până acum nicăiri nu s'au găsit publicate românește bine și corect, se află în Călimdarul plugarului pe an. 1895 *corese și îndreptate după însemnările oficioase ale ministeriului de comerț*, cuprinzând comune și orașe din Ardelu, Bănatu și țera ungrăscă multu mai multo, ca în anii trecuți. La fî-care localitate se arată și durata *têrgurilor de vite, oi și porci*. De asemenea *legea țimbrelor și taxelor*, de care are dîlnică trebunță fî-care omu, este tractată în acestu călimdaru pe lungu și pe largu, făcendu-i-se prin acestă marî servicii poporului nostru, care a avutu de-a suferi atâtea pedepse și înșelătorii din cauza necunoscerei acestei legi. Intr'unu estrasû din tarifa oficială, cum nu se află nicăiri publicată până acum în limba românească, suntu înșirate în ordine alfabetică, arătându-se icî colo și cu exemple, diferitele acte și documente, precum acluse, atestate, cambii, contracte, conturi, chitanțe, estrase (matriculari etc.), pașaporte, petițiuni, protocoale, inventare, moșteniri și altele, arătându-se pentru fî-care, cum, când și câtă taxă este a-se plăti, seu ce timbru este a-se pune.

În partea literară se află diferite schițe, novele, snove, poesii și altele, tôte din cele mai alese, nelăsându-se afară nici anumite poesii și scrieri glumețe, precum Istoria lui Gagamo Voda Țiganilor, și altele.

Bogată este cu deosebire partea economică, în care se cuprindû felurite scrieri și poveturi asupra culturii pomilor și a bôlelor lor, culturii legumelor (sălata, turcôpa, usiul și altele); apoi unu tractatû despre economia câmpului, despre modul cum suntu a-se construi grajdurile; la ce semne să bîgămû de semă când cumpărămû vite; apoi despre creșterea rîmătorilor și tîmăduirea lor în casu de bôlă, și altele. La urmă se află semnele timpului, unî înșemnatu numărû de povețe, glume, gîcitori și între altele și portretul și biografia marului bărbatû de statû românû M. Kogălniceanu, rēposatû la 1891.

Prețulu este și de astă-dată numai 25 cr., la care mai suntu a se adauge 5 cr. pentru trimiterea cu posta. Totû după 10 călimdare comandate de-odată, unul se dă gratis. Se poate cumpăra dela „Tipografia A. Mureșianu” din Brașov și dela librăria Nicolae Ciurcu.

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Decemvre 1894.

Renta ung. de aur 4%	123.65
Renta de corone ung. 4%	98.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	128.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonuri rurale ungare	97.50
Bonuri rurale croate-slavone	99.—
Imprum. ung. cu premii	159.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	143.—
Renta de hârtie austr.	100.05

Renta de argint austr.	100.—
Renta de aur austr.	124.40
Losuri din 1860	155.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	1051.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	397.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	493.75
Napoleonori	9.90 1/2
Mărci imp. ger.	60.97 1/2
London (lire sterlinge)	124.50
Rente de corone austr.	100.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

De vîndare 2 case

în strada Scheilor (Weissenhausgasse) **Casa Nr. 28** partere, situată lângă canalul morii, cu curte spațioasă, șopronu, grajdû etc.

Casa nr. 39 cu unu etagiu, și cu o grădinuță.

Informațiuni dă proprietarul, strada Ortanilor (Weissenhausgasse) Nr. 9, etagiul I. la drēpta.

Nr. 13626—1894

PUBLICAȚIUNE.

Spre scopul clădirii unei ghetării și unu șopru în casarma din locu „Lazaret,” se va ținea la oficiul orășenescu economic în 20 Decemvre a. c. o pertractare de oferte. Planul, preliminarul de speșe și condițiunile de arēndă se află la acelaș oficiu spre examinare din partea fie-cărui.

Reflectanții au de-așt așternut ofertele timbrate și provădate cu un vadiu de 5% din suma preliminară cu 2511 fl. 27 cr., celû multu până în 20 Decemvre a. c. la 10 ore înainte de prânz la oficiul amintitû, la carôră se va ține și pertractarea de oferte.

Brașov, 15 Noemvre 1894.
553,2—3 **Magistratul orășenesc**

BUMBACU de umplut plapome cu 45 cr. klg

și alte calități mai bune, cu prețuri tôte reduse, se capetă la D-

Spuderca & Temesvári
Brașov, str. Vămii Nr. 5.

Dela Tipografia „AURORA” A. Todoran în Gherla — Szamosujvár se potû procura următorele cărți:

Cuvētări bisericesci, funebrale, catechese etc.

Cuvētări bisericesci acomodate pentru or-ce timpû de Ioană Papiu. Tom. I. Ediția II. Prețulu 1 fl. 20 cr.

Cuvētări bisericesci (pe Duminece) de Ioană Papiu. Tom. III. Prețulu 1 fl. 20 cr.

Cuvētări bisericesci la tôte sêrbătoriale de peste an, de Ioană Papiu. Unu volumu de peste 24 côle 8-av mare, hârtia fină — cu prețulu redusû 1 fl. 50 cr.

Cuvētări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de môte, întocmite de Ioană Papiu. Unu volumu de peste 24 côle 8-av mare, hârtia fină — prețulu redusû 1 fl. 50 cr.

Cuvētări funebrale și iertăciuni. Din autorii renumiți, prelucrate de Titu Budu vicariu etc. Prețulu 1 fl.

Predici poporali pe Duminece, sêrbătoriale, ocașionale și pentru morți, de Gavrilă Popu, Tom. I. II. III. și IV., fiesce-care tom. costă 1 fl.

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse și elucrate după Catechismul lui Deharbe de Vasile Criste. Tom. I. dela Dumin. Vameșului și a Fariseului până la Dumineca a X. după Rosalie. Prețulu 90 cr.

Predice pentru tôte Duminecile și sêrbătoriale de peste an, de Dr. Em. Elefterescu. Prețulu 1 fl. 60 cr.

Explicere fundamentală și ușoră de pripepută a Catechismului catolic, însoțită de exemple alese și acomodate, de I. sifa Deharbe. Tom. II. 1 fl. 75 cr.

Catechise pentru prunci scolarî din școlele elementare poporale. După preotul Georgiu Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu parochu gr. cat. în Sat-Șugatag, etc. Prețulu 80 cr.

Manualu cateheticu pentru primii ani școlastici, prelucratu după I. A. Fritz, de Basiliu Rațiu, fostu prof. de s. scriptură, catehetică și metodică în seminarul archidiec. din Blășiu, actualmente vicariu archiepiscopescu în Făgăraș. Prețulu 60 cr.

Toma a Kempis despre imitațiunea lri Christos, tradusû românește de pe originalu latinu, de Gavrilă Popu canon.; leg 1 fl. 15 cr.

Instrucțiune practică pentru causele matrimoniale cu respectu la disciplina vigenă în provincia bisericescă gr. cat. de Alba-Iuliu-Făgăraș, scrisă în usulă păstorilor sufletesci, prin Dr. Iuliu Simona prof. de s. Teol. 1 fl. 30 cr.

Dumnezeesca liturghiă a celui dintru sânti părintelui nostru Ioană Chrisostom, de Ioană Boroșu parochu gr. cat. etc. Prețulu 25 cr.

Rugăciunea Domnului Tatălû nostru. Explicată pe scurtu de Ioană Boroșu parochu gr. cat. și asesorû consist. Prețulu 0 cr.

Ierarhia bisericescă seu explicarea ceremoniilor sacre, prescrie la chirotonia gradelor s. ierarhii, de Iona Boroșu. Prețulu 1 fl. 60 cr.

Nu mē uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafiă ș. a. Prețulu 25 cr.

Lira Sionului, seu cîntarea sêrbătoriale. — Poesii religioșo-morale, lucrate după s. Scriptură, de Aronă Boca Velchereanulă. Cu o pre-cuvētare de G. Simu. Prețulu 25 cr.

Pietatea poporului român, seu cîntări evlavioșe pentru cei ce mergu la mănăstire, la locuri sante și în procesiuni. Compuse de doi preoti gr. cat. Mureșeni din diecesa gr. cat. a Oradei-marî. Prețulu 10 cr.

Sfaturi de aur, seu calea către fericire, de Aronă Boca Velchereanulă. Prețulu 25 cr.

Cărți bisericesci.

Catavasieru în 8 o cu cirile	—70
Octoechû mare în 4-o cu cirile	240
Strașnicu, în folio	168
Octoechû micu	—85
Orologiu	240
„legatû în piele și aur	380
Pentecostiaru micu	—85
Psaltire	—84
Euchologii Molitvû	280
„leg. în piele și aur	380
Liturgiieru în 4-o	220
„legatû în piele	340
Apostoleru leg. în piele folio	640
Triodû legatû	10 fl.

Novele, Schițe, piese teatrale, anecdote.

Anecdote și glume (365) adunate, prelucrate și arangiate de Tit. V. Gheja, spirit. la inst. corect. Cuprinsulu acestui opț este forțe petrecătoru, — așa că cetindû și numai 1 pagină din elu, caută să riđi or câtû ai fi fostu de necăjitû și mahnitû altmintrelea. Prețulu unui esemplar 40 cr.

Barbu cobzarul. Nuvelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 10 cr.

Branda seu nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșu. Nuvelă națională. Preț. 15 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de G. Simu. — Acestă broșură conține istorișe și poesii morale spre escitarea gustului de cetitû la copii. — E acomodată acestă carte și ca premii pentru școlari diligenți. Prețulu 25 br.

Cu vêrful penei. Scrieri satirico-humoristice de A. Popu. Prețulu 55 cr.

Cântulû în școala poporală. De Iuliu Popu învêtatoru în Năsêud. Pracsă. Teoriă. Cânturi. Prețulu 30 cr.

Codreanu crailul codrului. Baladă de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Cântăreța. Nuvelă de Dem. Danu. Prețulu 15 cr.

Carmenul Sylva. Prelegere publică, ținută prin V. Nicord, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețulu 10 cr.

Chiu turî, de cari strigă feciorii în jocu, de I. Popu-Regaganulă. Prețulu 40 cr.

Din trecutulu Silvaniei. Legendă de Victor Rusu. Prețulu 60 cr.

Dialogul Țiganului cu s. Petru la porța raiului, de Aronă Boca Velchereanulă. Pr. 25 cr.

Dile negre. Versuri de Petrea dela Clușiu. — cu o prefață de G. Simu. Prețulu 20 cr.

Elu trebuie să se însore. Nuvelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negrușiu. Pr. 15 cr.

Economia pentru școlele poporale, de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 15 cr.

Felicitări în poesii și prosă la Anulû nou, dîna născerei și dîna numelu ca ră t a, mamă, moși, unchi, matusē, năni și tatori, preoti, învêtatori și bine-făcători, precum și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocașuni școlastice, de G. Simu. Prețulu 20 cr.

Gruia lui Novacu. Prețulu 12 cr.

Idealul perdutû. Nuvelă originală de Paulina C. Z. Rovinari. Prețulu 10 cr.

Influința mândriei. Nuvelă de P. C. Z. Rovinari. Prețulu 15 cr.

Lira Bihorului. Balade poporale de Ant. Popu. Prețulu 25 cr.

Leonatû celû tinerû. Istoriă în versuri de Ioană Popu-Keteganulă (cu o ilustrațiune, o broșură cu conținut forțe glumețe. Ca în tôte scrierile a-lui Ioană Popu-Keteganulă așa și în acestă, obsevă omulû o adenca petrunderē în mo-avurile, obiceiurile și sêmțimintele țeranului român. Prețulu 12 cr.

Merinde dela Școala, seu învêtături pentru popor, culesse din țiarulû unui școlaru, de Dr. Georgiu Popu. Prețulu 60 cr.

Meseriile sociale. Nuvelă de P. C. Z. Rovinari. Prețulu 15 cr.

Musa Someșană. Poesii poporale române din jurul Năsêudului. Adunate și arangiate de Iuliu Bugariu. Partea I. Balade. Preț. 25 cr.

N-rii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioană Tanco. Prețulu 20 cr.

„Nopti de iernă.” Nuvele pentru popor de G. Simu. Prețulu 1 fl.

Opera unui om de bine. Nuvelă originală — continuarea novelei „Idealul perdutû” — de Paulina C. Z. Rovinari. Prețulu 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ronta-Buticescu. Unu volumu de 192 pagine, cuprinde 143 poesii bine alese și arangiate. Preț. redusû (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Povestiri alese de Petra-Petrescu. Prețulu sdedate franco 80 cr.

Proba de focu. Comedie într'unu actû de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdanu. Prețulu 15 cr.

Prin môte la victoriă. Comedie într'unu actû, de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdanu. Prețulu 10 cr.

Poveștile Bănatului. De George Cătanu învêtatoru. Tom. I. Prețulu 25 cr. Tom. II 25 cr. Ambele 45 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei, după Ernest Legouvé. Prețulu 6 cr.

Starosteale adecă datini dela nunțile Românilor Ardeleni. Adunate de Iona Popu-Regaganulă. Prețulu 25 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovanu. Prețulu 10 cr.

Se augimû! Toaste pentru totû felul de persoane și ocașuni, de Tit. V. Gheja. Prețulu 20 cr.

Trandafir și vioarele Poesii poporale de I. Popu-Regaganulă. Ediț. a II. amplificată. Prețulu 60 cr.

Ultimul sîchastu. Tradițiune, de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Versuri de dor, adunate din poeții români de A. Prețulu 25 cr.

Cele mai bune și mai ieftine cărți de rugăciuni.

Icona sufletului. Carte de rugăciuni și cîntări bisericesci, frumosu ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea Măritului ordinaratû dicesanû gr. cat. de Gherla, prin Vasiliu Păcașiu, preot gr. cat. în Hotoanû. Ediț. III. corēsă și amplificată. Prețulu unui esempl. broș. 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai finu 1 fl. leg. în piele 1 fl 60 cr., în leg. de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cîntări bisericesci, forțe frumosu ilustrată. Prețulu unui es. broș. e 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai finu 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr. în leg. de lux 2. 50—3 fl. 80 cr.

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni și cîntări bisericesci frumosu ilustrată, pentru prunci scolarî de ambe sexele. Prețulu unui es. broș. e 15 cr., 100 es. 12 fl., 50 es. 7 fl., leg. 22 cr., 100 es. 20 fl., 50 es. 10 fl. 50 cr.

Cărticică de rugăciuni și cîntări pentru prunci scolarî de ambe sexele. Cu mai multe icône frumose. Prețulu unui es. broș. e 10 cr., 50 esempl. 3 fl., 100 es. 5 fl.; — leg. 12 cr., 50 es. 5 fl., 100 esemplare 9 fl.

Visul Prea Santei Vergure Maria, urmatu de mai multe rugăciuni frumose. Preț. unui esempl. legatû și expeditu franco e 12 cr., 50 esempl. 5 fl., 100 esemplare 9 fl.

Epistolia D-lui nostru Isus Christos. Prețulu unui es. legatû și speditu franco e 15 cr., 50 es. 6 fl., 100 es. 10 fl.

Călimdarul „Aurorei” pe an. 1895 cu porto francatû 35 cr.

Călimdarul „Badei Ioan” pe an. 1895, cu porto francatû. 20 cr.

Călimdarul „Plugarului” pe anul comun 1895., Editura tipografiei A. Mureșianu Anul III. prețulu 25 cr., cu porto francatû 30 cr.

Lucrări tipografice de ori-ce specie se primescû și esecută cu prețurile cele mai moderate.

La comande micî de cărți singuraticē și tipărituri, ne rugăm a ne trimite prețulu înainte priu asemnățiune postală cu unu adausû de 5 cr., er' decă cartea e voluminosă, de 10—15 cr. — În modulû acesta cărțile se vor speda sub fașiă și se încungiuă speșele postale, ce se facû prin rambursă. — Comandele mai mari — la cerere — se spedză și prin rambursă.

Comandele suntû a se adresa la:

Tipografia „AURORA” A. Todoran, în Gherla — Szamosujvár.